

Kazatel: Josef Hurta

Písně: 158, 602, 703, 217

Čtení: Ž 14

Text: Gn 6, 5 – 8 *I viděl Hospodin, jak se na zemi rozmnožila zlovůle člověka a že každý výtvar jeho mysli i srdce je v každé chvíli jen zlý. Litoval, že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci. Řekl: "Člověka, kterého jsem stvořil, smetu z povrchu země, člověka i zvířata, plazy i nebeské ptactvo, neboť lituji, že jsem je učinil." Ale Noe našel u Hospodina milost.*

Také se vám stává, že vám něco přijde hrozně líto? Když prožíváme lítost, je v tom i kus zklamání, pochybností, bezmoc, a hlavně nezvladatelný smutek. Občas litujeme špatného rozhodnutí nebo je nám líto, když se dopustíme omylu nebo chyby. Litujeme, když se nám něco nepodaří. Litujeme, co špatného jsme provedli. Je nám líto, když něco dopadne jinak, než jsme čekali. Litujeme toho, co se stalo a nedá se odestát.

Lítost je hluboce lidská emoce. Ale že by něčeho litoval i Bůh? Jenže právě tak jsme to četli: „Bůh litoval, že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci.“

Než budeme přemýšlet, co to znamená, musíme si uvědomit, že bible využívá k popisu nepopsatelného Boha tzv. antropomorfismy. Tzn. že mluvíme o Bohu, jako bychom popisovali člověka. Je to jakási pomůcka, jak lidskou řečí popsat nepopsatelné. Proto má Bůh v bibli srdce nebo i ruce, má lidské vlastnosti jako žárlivost, nebo cítí lidské emoce jako hněv, radost či smutek. Biblický vypravěč tím chce především vyjádřit, že Bůh není něco abstraktního a beztvarého, ale někdo, s kým mohou mít lidé osobní vztah a s nímž mohou komunikovat. Koneckonců používat k popisu Boha lidský obraz je zcela legitimní už jen proto, že sami lidé jsou podle bible obrazem Božím. Po tomto nezbytném úvodu znovu čtème onu závažnou větu: „Bůh litoval, že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci.“

Bůh rozhodně není sebelítostný, ukřivděný či sebestředný. Příčinou Boží lítosti je člověk. Bůh se vztahuje k člověku a cítí vůči němu lítost. A proč lidé vzbuzují v Bohu lítost? V bibli čtème důvod: „I viděl Hospodin, jak se na zemi rozmnožila zlovůle člověka a že každý výtvar jeho mysli i srdce je v každé chvíli jen zlý.“

Za prvé se ptejme, zda je to opravdu reálný obraz světa. Nevidí bible svět příliš černě? Nepřehání trochu? Vždyť z toho až mrazí: „Každý výtvar lidské mysli i srdce je v každé chvíli jen zlý.“ Tuto myšlenku neotupíme zařazením textu do dávné minulosti, protože smysl biblických textů je nadčasový. Je tedy možné, že i náš svět je opravdu tak zkažený a zlý? Vždyť máme v lidech vidět především to dobré! To ovšem neznamená nasadit si růžové brýle nebo mít klapky na očích. Bible je kniha realistická a nedělá si iluze. „Není totiž rozdílu: všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy“ cituje apoštol Pavel žalmistu. Ten si totiž ve 14. žalmu posteskl tak, jako si občas posteskně každý z nás, když cítí rozčarování ze světa: „Všichni kazí, zohavují, na co sáhnou, nikdo nic dobrého neudělá. Hospodin na lidi pohlíží z nebe, chce vidět, má-li kdo rozum, dotazuje-li se po Boží vůli. Zpronevěřili se všichni, zvrhli se do jednoho, nikdo nic dobrého neudělá, naprosto nikdo!“ běduje žalmista. A není to jen pocit marnosti při pohledu na okolí. Apoštol Pavel má podobně zoufalý pocit i sám ze sebe: „Vím totiž, že ve mně, to jest v mé lidské přirozenosti, nepřebývá dobro. Chtít dobro, to dokážu, ale vykonat už ne. Jak ubohý jsem to člověk!“ Ani Bůh při pohledu na lidi nemá růžové brýle. Vidí, že lidská zlovůle má schopnost a tendenci se množit. Přesto Bůh zkouší vykresat z člověka něco dobrého. Bible někdy popisuje Boha jako hrnčáře, který tvoří z hlíny různé nádoby. A když se nádoba nepodaří, tak ji rozmačká a vytvoří jinou. Jako hrnčář na to má právo. Jestliže ale lidé neustále vzdorují Bohu a jeho snahám o něco dobrého, pak je může kdykoliv smést ze stolu jako hrnčář nedobrou hlínu. A kdyby lidé byli na Božím místě, udělali by to hned a bez rozmýšlení. Jenže my v bibli čtème, že Bůh se nad zlými lidmi trápí. Jsme příliš drazí Božím srdci. Přitom by se námi vůbec nemusel zabývat. A přesto se Bůh s námi trápí. Tak jsme to četli: Bůh se trápil ve svém srdci.

Někdy se mluví o krutém Bohu, který nemá s lidmi slitování, jindy se lidé ptají, jak se na ten svět může Pán Bůh dívat a nic přitom neudělá. Nuže, bible píše, že Bůh se na svět dívá. A vede ho to k lítosti. Lidé by svět soudili šmahem. Bůh se naproti tomu se světem trápí.

Možná stojí za to zdůraznit, že bible tu neřeší otázku zla jako takového, neřeší různá nezaviněná neštěstí a přírodní katastrofy a nezabývá se jejich příčinami. Mluví se tu konkrétně o zlovlci člověka a o výtvorech jeho mysli a srdce. I proto se Bůh tak zdráhá zasáhnout, protože člověk je se zlem sžitý a vnitřně srostlý.

Lidské zlo, tedy hřích má totiž původ v lidském srdci. Kde se tam vzalo? Dobro a zlo jsou rub a líc téže mince, jejíž hodnotu nazýváme „svoboda“. Bůh stvořil lidi svobodné, a to znamená, že se mohou rozhodovat mezi dobrem a zlem. Neměl si tedy raději stvořit otroky, kteří by se nemohli svobodně rozhodovat a jen jako roboti by konali naprogramované dobro? Zřejmě má hodnota mince zvané svoboda pro Boha nedozírnou cenu. Bohu však přináší dilema: Má vyslyšet lidské výčitky na svou adresu, proč nic se zlem na světě neudělá a má šmahem vymazat lidi a jejich zlo ze světa? Anebo má ponechat vše svému osudu a být za krutého Boha, který jen cynicky a nečinně přihlíží zlu na světě? Vždyť i pro nás platí, že máme-li moc zabránit zlu, je naší povinností to udělat. Ale když původcem zla je převrácené lidské srdce, má Bůh člověka jednoduše sprovodit ze světa? Smést ho z povrchu země? A jak by to měl udělat? Roztřídit lidi na ty, kdo mají na svém srdci nějaký černý flíček, ty zahubit a ponechat jen ty, kdo jsou čisti jak lilie? Kdo by potom obstál?

Dnešní text nám dává nahlédnout do tohoto Božího dilematu. Vidíme, jak lituje, že na zemi učinil člověka, a trápí se ve svém srdci. Slyšíme, jak si říká: „Člověka, kterého jsem stvořil, smetu z povrchu země.“ Ovšem ihned vzápětí se dočteme: „Ale Noe našel u Hospodina milost.“ Najednou je tu milost jako součást Božího soudu. Bůh činí zlu přítrž, a přitom zůstává milosrdný. Vyhladí lidstvo, a přesto mu dá znovu šanci! Bůh nekončí s lidmi definitivně. Ponechává nám možnost nového začátku.

Jen tak na okraj: Ono to lidské zlo prorůstá nejen lidmi samými, ale celým stvořením. Lidský hřích zasahuje i přírodu a zvěř. Ovšem zatímco člověk je nemilosrdný nejen k sobě, ale i k přírodě, Bůh je milosrdný ke všemu stvoření.

Závěrem tedy můžeme říci: Důležitým rysem Božího soudu je prvek milosti. Ačkoliv je vyvolený Noe charakterizován jako muž spravedlivý a bezúhonný, jeho lidská spravedlnost na záchranu lidstva nestačila. On sám je zachráněn z pouhé Boží milosti. Noe není nějakým světcem, pro jehož zásluhy bychom byli živi i my. Teprve Ježíš Kristus je tím, kdo svou obětí vydobyl lidem skutečné spasení, tedy záchranu před důsledky našeho hříchu, před marností života a před trvalým odloučením od Boha. Skrze Krista získáváme vírou přístup k veliké Boží milosti. I relativně spravedlivý a bezúhonný člověk se potřebuje obrátit k Ježíši Kristu s prosbou o milost. A v biblickém vyprávění je ono obrácení vyjádřeno více než názorně. Když obrátíte jméno Noe naruby a čtete ho v hebrejštině pozpátku, tedy jako my zleva doprava, dostanete hebrejské slovo „milost“.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, děkujeme, že jsi nám zjevil Otce, který se pro nás trápí. On nešetřil ani tebe, svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal na kříž. Tvá oběť na kříži nás přesvědčuje o Boží lásce a dává smysl našemu snažení. Děkujeme, že Boží milost převyšuje naši lidskou spravedlnost. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, v této chvíli myslíme především na všechny, které postihla povodeň a nyní se potýkají s úklidem nebo dokonce řeší další bydlení. Obracíme se k tobě proto, že ty dáváš lidem sílu všechno zlé překonat a obstát. Ty jsi Bůh, který ukazuje smysl života i ve chvílích, kdy o něj člověk těžce zápasí. Jsi ten, který podává pomocnou ruku, který probouzí víru a vlévá naději. A tak tě prosíme, abys potěšil svým pokojem právě ty, které voda připravila o víru a naději, abys pozvedl ty, kteří propadli rezignaci nebo které jímá zoufalství. Zároveň prosíme, abys svým Duchem vzbudil v lidech touhu pomáhat, být solidární a obětavý. Prosíme, ať se pomoc dostane tam, kde je jí nejvíce třeba. Vše, co nejsme schopni zajistit vlastními silami, vkládáme s důvěrou do tvých rukou a spoléháme na Boží milosrdenství. Amen.*